

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. julija 2015

Povzetek

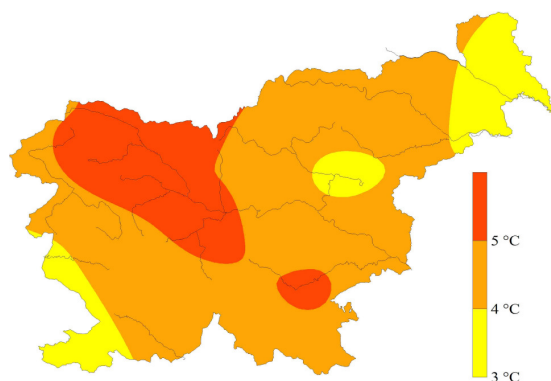
Vso prvo dekada julija je območje Slovenije obvladoval vročinski val s temperaturami zraka precej nad 30 °C. Osvežitev in padavine po vsej Sloveniji je v zadnjih dneh dekade prinesla hladna fronta, ki je povzročila tudi številna neurja, ponekod na severu in severovzhodu tudi toča. Ob padavinah so se kmetijska tla založila z vodo, sušni in vročinski stres pa sta za nekaj dni popustila. Vroče vreme je bilo ugodno za žetev. Ječmen je že požet, žetev pšenice, ki bo sicer glavno opravilo v prihodnjih dveh dekadah, se je ponekod tudi že začela.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Po ohladitvi ob koncu junija, je v začetku julija nastopilo obdobje suhega vremena in visokih temperatur zraka. Zajel nas je drugi vročinski val v letošnjem poletju. Vročina se je stopnjevala do srede, 8. julija, ko nas je v večernih urah od severa prešla hladna fronta. V vročinskem valu so se najvišje dnevne temperature zraka v nižinah dvigale od 32 do okrog 36,5 °C. Vročih dni, ko je bila najvišja dnevna temperatura zraka nad 30 °C, je bilo v prvi dekadi zabeleženih od 5 (Maribor, Slovenj Gradec) do 10 (Portorož). Težave pa so povzročale tudi izredno tople noči, predvsem s 6. na 7. in s 7. na 8. julij, ko se temperatura zraka marsikje ni spustila pod 20 °C. Najvišje zabeležene so bile na Hočkem Pohorju in v Kopru (24,3 °C), v Ljubljani in Sotinskem Bregu (višje od 23 °C) (več informacij na: http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/weather_events/zelo-toplo-jutro_7-8jul15.pdf). Temperature zraka so od bile nadpovprečne, odstopale so za od 3 do 6 °C. Pred prehodom hladne fronte so se v prvi julijski dekadi občasne krajevne nevihte prožile predvsem v zahodni in osrednji Sloveniji. Osmega julija pa so se že v dopoldanskem času na severozahodu začele pojavljati nevihte, ki so se v glavnem širile po severni Sloveniji. Padec temperature zraka je bil občuten. Na Gorenjskem in Koroškem se je v dveh urah ohladilo za okoli 8 °C, na severovzhodu pa za kar 13 °C. Proti večeru so padavine zajele vso državo. Predvsem na severu in vzhodu sta težave povzročala močan veter ter meteorna voda. Toča pa je padala na Bovškem, v okolici Bleda ter v Prekmurju. Dežja je bilo le na severovzhodu več kot običajno, padel pa je v dveh padavinskih dogodkih. Sonce je sijalo dalj časa kot običajno, v povprečju od 10 do 12 ur dnevno.

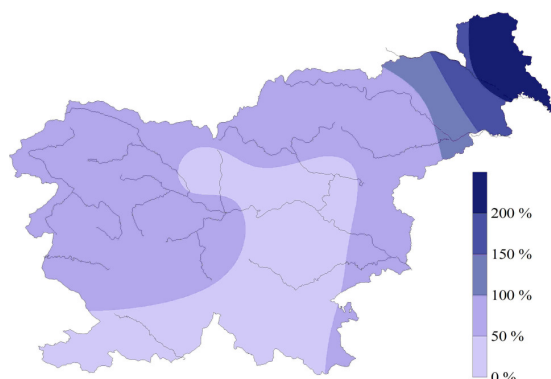
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	25,1	34,7	15,2
Portorož let.	25,4	34,7	14,1
Ljubljana	25,3	36,1	14,5
Novo mesto	24,7	35,7	12,2
Celje	23,1	34,9	12,6
Maribor let.	23,4	34,4	11,6
Murska Sobota	23,4	35,2	11,5
Rateče	20,7	32,4	6,9
Slovenj Gradec	22,6	34,4	9,8

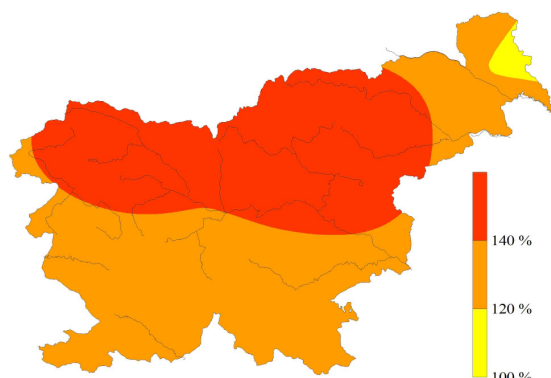
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	35,0	8	2
Portorož let.	4,9	9	1
Ljubljana	23,9	8	2
Novo mesto	16,4	8	2
Celje	19,1	8	2
Maribor let.	21,1	8	2
Murska Sobota	63,9	8	2
Rateče	24,3	8	2
Slovenj Gradec	33,4	9	1

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	118,0	14,4
Portorož let.	127,8	14,7
Ljubljana	118,6	13,7
Novo mesto	116,6	14,1
Celje	115,1	13,6
Maribor let.	113,8	14,2
Murska Sobota	104,8	13,8
Rateče	103,8	12,1
Slovenj Gradec	111,0	13,8

TEMPERATURA TAL

Ob visokih temperaturah zraka se je močno ogrel tudi površinski sloj tal. Povprečne dekadne temperature (v globini 5 in 10 cm) so se na Obali in Goriškem gibale med 28 in 30 °C, v večini drugih območij v Sloveniji med 24 in okoli 27 °C. V opoldanski pripeki so se tla marsikje ogrela do 35 °C oziroma na Primorskem nad 38 °C. Tudi najnižje izmerjene temperature tal so ostale blizu 20 °C. Povprečne dekadne temperature tal na 5 in 10 cm globine so za 2 do 4 °C presegle povprečne vrednosti.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

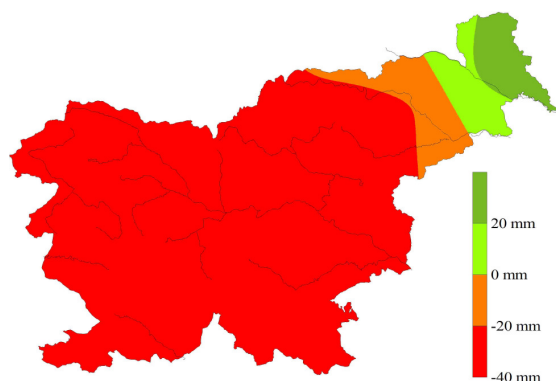
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	29,9	3,6	21,4	38,3	29,6	3,4	22,5	35,6
Portorož let.	28,5	2,2	21,5	35,2	28,0	2,0	22,5	32,0
Ljubljana	27,1	3,6	19,4	38,7	26,6	3,3	21,0	31,4
Celje	25,9	2,8	19,8	32,3	25,3	2,5	20,2	29,4
Maribor let.	26,7	3,5	18,6	34,4	26,0	3,1	20,0	30,6
Murska Sobota	26,8	4,1	18,4	36,2	26,5	3,8	18,8	31,8
Slovenj Gradec	23,7	1,8	18,7	27,8	23,4	1,6	18,9	26,6

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Vodna bilanca pretekle dekade je bila, na račun obilnih padavin ob prehodu hladne fronte, pozitivna le v Prekmurju. Sicer pa se je vodni primanjkljaj gibal od 17 mm na Koroškem do 60 mm na Obali. Odstopanje vodne bilance glede na dolgoletno povprečje je bilo negativno v večjem delu Slovenije, do 40 mm, presežek pa je bil zabeležen le v Slovenskih Goricah ter Prekmurju, tudi do 40 mm. Najvišje dnevne vrednosti izhlapevanja so se skoraj povsod dvignile nad 6 mm, na Obali nad 7 mm. Sicer pa so se povprečne dnevne vrednosti gibale od 5 mm do 6 mm v Vipavski dolini oziroma 6,5 mm na Obali. Na Obali je ob koncu prve julijske dekade vegetacijski vodni primanjkljaj (od 1. aprila naprej) znašal 326 mm.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-24,5	59,5	9
Portorož let.	-60,0	64,9	10
Ljubljana	-30,5	54,4	8
Novo mesto	-35,5	51,9	7
Celje	-32,7	51,8	7
Maribor let.	-31,7	52,8	6
Murska Sobota	13,5	50,4	6
Rateče	-22,0	46,3	3
Slovenj Gradec	-17,4	50,8	6

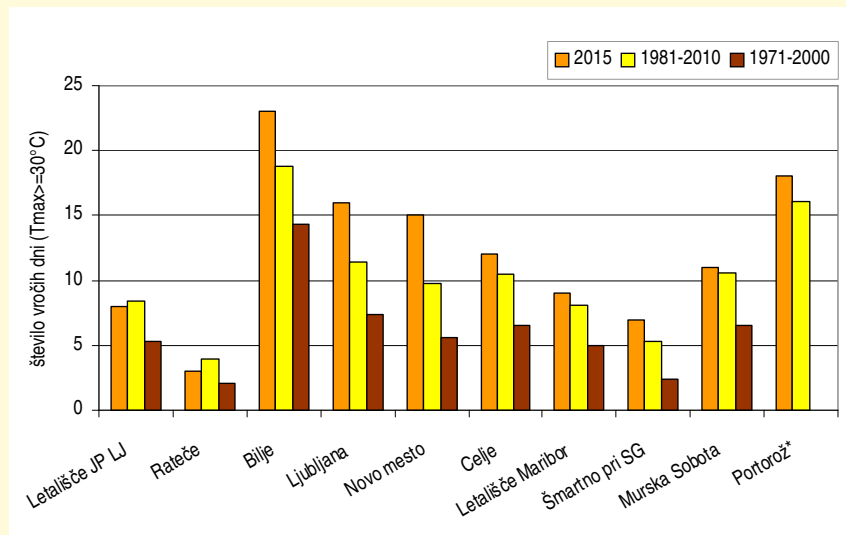
STANJE RASTLIN

Med vročinskim valom je razgreto ozračje stopnjevalo izhlapevanje iz rastlin in površinskega sloja tal vse do 7 mm vode na dan. Zaloga vode v tleh se je skoraj vso dekada izčrpavala, rastline pa so bile v sušnem stresu. Potrebna so bila namakanja zelenjadnic, vodo je bilo priporočljivo dodajati tudi poljščinam in sadnemu drevju, zlasti na Goriškem in Obalnem območju. Kmetijske rastline je poleg sušnega stresa ob visokih temperaturah zraka obremenjeval še močan vročinski stres. Po prehodu deževne fronte 8. julija je sušni stres v večjem delu Slovenije popustil, izjemi sta bili Obala in Slovenska Istra, kjer je padlo le nekaj milimetrov dežja. Žetev ječmena je v večjem delu države že končana, na severovzhodu se je že pričela žetev pšenice na suhih rastiščih, kjer je že dozorela. Splošna žetev pšenice pa se bo v številnih pridelovalnih območjih pričela v naslednji dekadi. Koruza je v različnih stopnjah razvoja, na severovzhodu metlički, drugod prehaja v to razvojno stopnjo. Večji del dekade so bili koruzni posevki v sušnem in vročinskem stresu. Pokazalo se je, da so temperaturne šoke slabše prenesle tudi plodovke. Buče so se slabše oplodile, cvetovi oziroma mladi plodovi so odpadali, opaziti pa je bilo tudi številne moške cvetove. Po dežju, ko se je popravila založenost tal z vodo pa so si posevki opomogli. Ob ponovnem porastu temperatur je bil za razvoj pridelka neugoden močan vročinski stres. Glede na vremensko napoved se bo vročinski stres stopnjeval tudi v prihodnji dekadi. Visoke temperature zraka in izsušeno ozračje pa so obvarovali rastline pred bohotenjem glivičnih bolezni, peronospore v vinogradih in fitoftore v krompiriščih.

NOVICE

Graf prikazuje število vročih dni (ko najvišja dnevna temperatura doseže oziroma preseže 30 °C) od 1. junija do 31. julija v dveh obdobjih dolgoletnega povprečja (1971–2000 in 1981–2010) ter za letošnje leto 2015 od 1. junija do vključno 13. julija.

Na prikazanih glavnih meteoroloških postajah je opazno, da povprečno število vročih dni v času narašča. Vrednosti dolgoletnega povprečja 1981–2010 so za od 1,8 (Rateče) do 4,4 dni (Bilje) višje glede na 1971–2000. Na Gorenjskem število vročih dni še ni preseglo povprečnih vrednosti 1981–2010, medtem ko so drugod na dan 13. julija že presežene. Največ vročih dni je bilo letos zabeleženih v Biljah, 23, sledi Portorož, 18, Ljubljana, 16, Novo mesto, 15.

*Za postajo Portorož podatek za povprečje 1971–2000 ne obstaja.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 14. 7. 2015

SLOVENIJA	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi					
T _{max} [°C]	31	33	33	35	36
T _{min} [°C]	17	18	19	20	21
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	0	0	0	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje* / *Modelska napoved* / *Verjetnostna napoved - 10 dni*